HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

4 octombrie 2024*

„Trimitere preliminară – Agricultură – Producția ecologică și etichetarea produselor ecologice – Regulamentul (UE) 2018/848 – Utilizarea anumitor produse și substanțe în producția ecologică și lista acestor produse și substanțe – Derogare – Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1165 – Anexa II – Noțiunile de «fermă industrială» și «fermă în lipsa terenurilor» – Încredere a consumatorilor – Bunăstarea animalelor – Respectarea mediului și a climei – Criterii”

În cauza C-228/23,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Conseil d’État (Consiliul de Stat, Franța), prin decizia din 12 aprilie 2023, primită de Curte la 12 aprilie 2023, în procedura

Association AFAÏA

împotriva

Institut national de l’origine et de la qualité (INAO),

cu participarea:

Ministre de l’Agriculture et de l’Alimentation,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Arabadjiev (raportor), președinte de cameră, domnii T. von Danwitz, P. G. Xuereb și A. Kumin și doamna I. Ziemele, judecători,

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

grefier: doamna R. Șereș, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 21 februarie 2024,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Association AFAÏA, de B. Le Bret, R. Rard, avocats, și A. Tricaud, expert;

* Limba de procedură: franceza.

– pentru guvernul francez, de G. Bain, J.-L. Carré, B. Fodda și M. de Lisi, în calitate de agenți;

– pentru guvernul finlandez, de M. Pere, în calitate de agent;

– pentru Comisia Europeană, de A. Dawes și B. Hofstötter, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 25 aprilie 2024,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prezenta cerere de decizie preliminară privește interpretarea anexei II la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1165 al Comisiei din 15 iulie 2021 de autorizare a utilizării anumitor produse și substanțe în producția ecologică și de stabilire a listei produselor și substanțelor în cauză (JO 2021, L 253, p. 13, rectificare în JO 2022, L 115, p. 230) (denumit în continuare „Regulamentul de punere în aplicare 2021/1165”), adoptat în vederea aplicării Regulamentului (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, precum și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului (JO 2018, L 150, p. 1, rectificare în JO 2019, L 305, p. 59) (denumit în continuare „Regulamentul 2018/848”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între asociația AFAÏA, care este un sindicat profesionist francez, având ca obiect apărarea intereselor colective ale producătorilor de îngrășăminte organice, pe de o parte, și Institut national de l’origine et de la qualité (INAO), care este o instituție publică administrativă franceză, pe de altă parte, în legătură cu definiția noțiunii de „fermă industrială” reținută de INAO în Ghidul său de lectură pentru aplicarea Regulamentelor (CE) nr. 834/2007 al Consiliului din 28 iunie 2007 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, precum și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 2092/91 [(JO 2007, L 189, p. 1)], și (CE) nr. 889/2008 al Comisiei din 5 septembrie 2008 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice în ceea ce privește producția ecologică, etichetarea și controlul [(JO 2008, L 250, p. 1)] (denumit în continuare „Ghidul de lectură”).

Cadrul juridic

Directiva EEM

3 Articolul 2 alineatul (1) din Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (JO 2012, L 26, p. 1), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2014/52/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 (JO 2014, L 124, p. 1) (denumită în continuare „Directiva EEM”) prevede:

„(1) Statele membre adoptă toate măsurile necesare pentru a asigura că, înaintea acordării aprobării de dezvoltare, proiectele care ar putea avea efecte semnificative asupra mediului, în temeiul, între altele, al naturii, al dimensiunii și al localizării lor, fac obiectul unei cereri de

aprobare de dezvoltare și al unei evaluări a efectelor lor asupra mediului. Respectivele proiecte sunt definite la articolul 4.”

4 Articolul 4 alineatul (1) din această directivă prevede:

„(1) Sub rezerva articolului 2 alineatul (4), proiectele enumerate în anexa I se supun unei evaluări în conformitate cu articolele 5-10.”

5 Punctul 17 din anexa I la directiva menționată prevede:

„Instalații de creștere intensivă a păsărilor de curte și a porcinelor cu o capacitate care poate primi mai mult de:

(a) 85 000 de pui maturi, respectiv 60 000 de găini;

(b) 3 000 de porci de producție (cu o greutate mai mare de 30 kg) sau

(c) 900 de scroafe.”

Regulamentul 2018/848

6 Considerentele (1), (2), (4), (6), (15), (40), (43), (44), (63) și (123) ale Regulamentului 2018/848 au următorul cuprins:

„(1) Producția ecologică este un sistem global de gestionare agricolă și de producție alimentară care combină cele mai bune practici de mediu și de acțiune climatică, un nivel înalt al biodiversității, conservarea resurselor naturale și aplicarea unor standarde înalte privind bunăstarea animalelor și a unor standarde de producție ridicate care îndeplinesc cerințele tot mai multor consumatori, care doresc produse obținute cu ajutorul unor substanțe și procese naturale. Astfel, producția ecologică joacă un dublu rol social, deoarece, pe de o parte, alimentează o piață specifică ce răspunde cererii de produse ecologice a consumatorilor, iar, pe de altă parte, furnizează bunuri disponibile public care contribuie la protecția mediului și la bunăstarea animalelor, precum și la dezvoltarea rurală.

(2) Respectarea unor standarde înalte privind sănătatea, mediul și bunăstarea animalelor în producția de produse ecologice este o parte intrinsecă a calității superioare a produselor respective. Astfel cum se subliniază în Comunicarea Comisiei [Europene] din 28 mai 2009 privind politica în domeniul calității produselor agricole, producția ecologică face parte din sistemele Uniunii [Europene] din domeniul calității produselor agricole, împreună cu indicațiile geografice și cu specialitățile tradiționale garantate în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului[, din 21 noiembrie 2012 privind sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare (JO 2012, L 343, p. 1)] și cu produsele regiunilor ultraperiferice ale Uniunii în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 228/2013 al Parlamentului European și al Consiliului[, din 13 martie 2013 privind măsurile specifice din domeniul agriculturii în favoarea regiunilor ultraperiferice ale Uniunii și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 247/2006 al Consiliului (JO 2013, L 78, p. 23)]. În acest sens, în cadrul politicii agricole comune (PAC), producția ecologică urmărește aceleași obiective care sunt inerente tuturor sistemelor Uniunii din domeniul calității produselor agricole.

[…]

(4) În plus, producția ecologică este un sistem care contribuie la integrarea în PAC a cerințelor privind protecția mediului și care promovează producția agricolă durabilă. […]

[…]

(6) Având în vedere obiectivele politicii Uniunii privind producția ecologică, cadrul juridic stabilit pentru implementarea politicii respective ar trebui să vizeze asigurarea concurenței loiale și a funcționării adecvate a pieței interne a produselor ecologice, menținerea și justificarea încrederii consumatorilor în produsele etichetate ca ecologice și crearea unor condiții care să permită dezvoltarea politicii în armonie cu evoluțiile producției și ale pieței.

[…]

(15) Proiectele de cercetare au demonstrat că încrederea consumatorilor este crucială pe piața alimentelor ecologice. Pe termen lung, normele care nu sunt demne de încredere pot știrbi încrederea publicului și pot duce la eșecul pieței. Prin urmare, dezvoltarea durabilă a producției ecologice în Uniune ar trebui să se bazeze pe norme de producție robuste, armonizate la nivelul Uniunii și care răspund așteptărilor operatorilor și ale consumatorilor în ceea ce privește calitatea produselor ecologice și respectarea principiilor și a normelor stabilite în prezentul regulament.

[…]

(40) Întrucât producția animalieră implică în mod firesc gestionarea de terenuri agricole, dejecțiile animaliere fiind utilizate pentru fertilizarea producției vegetale, producția animalieră în lipsa terenului ar trebui interzisă, cu excepția apiculturii. […]

[…]

(43) Gestionarea sănătății animalelor ar trebui să se bazeze în principal pe prevenirea bolilor. De asemenea, ar trebui aplicate măsuri specifice de curățare și dezinfectare. Utilizarea preventivă a medicamentelor alopatice chimice de sinteză, inclusiv a antibioticelor, nu ar trebui permisă în producția ecologică. În cazul unei boli sau al unei răni a unui animal care necesită tratament imediat, utilizarea acestor medicamente ar trebui limitată la minimul necesar pentru restabilirea confortului animalului. […]

(44) Condițiile de adăpostire și practicile de creștere pentru efectivul de animale ecologic ar trebui să răspundă nevoilor comportamentale ale animalelor și ar trebui să asigure un nivel ridicat de bunăstare a animalelor care, în ceea ce privește anumite aspecte, ar trebui să depășească standardele Uniunii în materie de bunăstare a animalelor aplicabile producției animaliere în general. În majoritatea cazurilor, efectivul de animale ar trebui să aibă acces permanent la zone în aer liber pentru mișcare. Suferința, durerea și stresul ar trebui evitate sau ar trebui menținute la un nivel minim în toate stadiile vieții animalului. Priponirea și mutilările, precum scurtarea cozilor la oi, tăierea ciocurilor în primele trei zile de viață și excizarea mugurilor de coarne, ar trebui să fie posibile numai dacă sunt permise de autoritățile competente și numai în anumite condiții.

[…]

(63) Utilizarea în producția ecologică a anumitor produse sau substanțe ca substanțe active care să fie utilizate în produse de protecție a plantelor reglementate prin Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 [al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/CEE (JO 2009, L 309, p. 1)], îngrășăminte, amelioratori de sol, nutrienți, componente neecologice ale nutriției animalelor de diverse origini, aditivi pentru hrana pentru animale, adjuvanți tehnologici și produse pentru curățenie și dezinfectare ar trebui limitată la minimum și ar trebui să respecte condițiile specifice prevăzute în prezentul regulament […]

[…]

(123) […] obiectivele prezentului regulament, în special [constau în] concurența loială și funcționarea adecvată a pieței interne a produselor ecologice, precum și [în]asigurarea încrederii consumatorilor în produsele respective și în logoul Uniunii Europene pentru producția ecologică, […]"

7 Articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul 2018/848 prevede că „producție ecologică" înseamnă „utilizarea […] unor metode de producție conforme cu prezentul regulament, în toate etapele producției, pregătirii și distribuției".

8 Articolul 4 din acest regulament menționează printre obiectivele generale ale producției ecologice:

„(a) aducerea unei contribuții la protecția mediului și a climei;

(b) menținerea fertilității pe termen lung a solurilor;

(c) aducerea unei contribuții la un înalt nivel de biodiversitate;

(d) aducerea unei contribuții semnificative la un mediu netoxic;

(e) aducerea unei contribuții la standarde înalte de bunăstare a animalelor și, în special, satisfacerea nevoilor comportamentale ale animalelor specifice speciilor;

[…]"

9 Potrivit articolului 5 din regulamentul menționat, intitulat „Principii generale":

„Producția ecologică este un sistem de gestionare durabilă bazat pe următoarele principii generale:

(a) respectarea sistemelor și a ciclurilor naturii și susținerea și îmbunătățirea stării solului, a apei și a aerului, a sănătății plantelor și animalelor și a echilibrului dintre ele;

[…]

(d) producerea unei varietăți extinse de alimente de înaltă calitate și de alte produse agricole și de acvacultură care răspund cererii consumatorilor pentru bunuri care sunt produse prin utilizarea unor procese care nu dăunează mediului, sănătății umane, sănătății plantelor sau sănătății și bunăstării animalelor;

(e) asigurarea integrității producției ecologice în toate etapele producției, pregătirii și distribuției alimentelor și a hranei pentru animale;

[…]

(g) limitarea utilizării de factori de producție externi; în cazul în care sunt necesari factori de producție externi sau nu există practicile și metodele de gestionare adecvate menționate la litera (f), respectivii factori de producție externi se limitează la:
(i) factori proveniți din producția ecologică; […]
(ii) substanțe naturale sau substanțe derivate în mod natural;

[…]

[…]

(j) respectarea unui nivel înalt de bunăstare a animalelor, respectând nevoile specifice ale speciilor.”

10 Articolul 6 din același regulament prevede:

„În ceea ce privește activitățile agricole și acvacultura, producția ecologică se bazează în special pe următoarele principii specifice:

(a) menținerea și îmbunătățirea vieții solului și a fertilității naturale a solului […], prevenirea și combaterea pierderii materiei organice din sol, a tasării și a eroziunii solului, precum și hrănirea plantelor în principal prin ecosistemul solului;

(b) limitarea la minimum a utilizării resurselor neregenerabile și a factorilor de producție externi;

[…]

(k) practicarea producției animaliere adaptate zonei și tipului de teren;

(l) aplicarea unor practici de creștere a animalelor care stimulează sistemul imunitar și întăresc apărarea naturală împotriva bolilor, inclusiv exerciții periodice și accesul la zone în aer liber și pășuni;

[…]”

11 Articolul 9 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul 2018/848 prevede:

„Pentru scopurile și utilizările menționate la articolele 24 și 25 și în anexa II, doar produsele și substanțele care au fost autorizate în temeiul dispozițiilor menționate se pot utiliza în producția ecologică, cu condiția ca utilizarea lor în producția neecologică să fi fost autorizată în conformitate cu dispozițiile relevante ale dreptului Uniunii și, după caz, în conformitate cu dispozițiile naționale întemeiate pe dreptul Uniunii.”

12 Potrivit articolului 12 alineatul (1) din acest regulament:

„Operatorii care produc plante sau produse vegetale respectă, în special, normele detaliate prevăzute în partea I din anexa II.”

13 Articolul 24 din regulamentul menționat, intitulat „Autorizarea produselor și a substanțelor pentru utilizare în producția ecologică“, prevede:

„(1) Comisia poate autoriza anumite produse și substanțe pentru a fi utilizate în producția ecologică, incluzând toate produsele și substanțele astfel autorizate pe liste supuse restricțiilor, în următoarele scopuri:

[…]

(b) ca îngrășăminte, amelioratori de sol și nutrienți;

[…]”

14 Anexa II la același regulament conține o Parte I, intitulată „Norme privind producția vegetală”, care prevede:

„[…]

1.9.2. Fertilitatea și activitatea biologică a solului sunt menținute și sporite:

[…]
(c) în toate cazurile, prin aplicarea de îngrășăminte de origine animală sau de materii organice, ambele de preferință compostate, provenite din producția ecologică.

[…]

1.9.3. În cazul în care nevoile nutritive ale plantelor nu pot fi satisfăcute prin măsurile prevăzute la punctele 1.9.1 și 1.9.2, se pot folosi numai îngrășămintele și amelioratorii de sol care au fost autorizați în temeiul articolului 24 pentru utilizare în producția ecologică și numai în măsura în care este necesar […]”

Regulamentul de punere în aplicare 2021/1165

15 Articolul 2 din Regulamentul de punere în aplicare 2021/1165 prevede:

„În sensul articolului 24 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul [2018/848], numai produsele și substanțele enumerate în anexa II la prezentul regulament pot fi utilizate în producția ecologică ca îngrășăminte, amelioratori de sol și nutrienți pentru nutriția plantelor […], cu condiția ca acestea să fie conforme cu dispozițiile relevante din dreptul Uniunii. […]”

16 Anexa II la acest regulament de punere în aplicare prevede:

„Îngrășămintele, amelioratorii de sol și nutrienții enumerați în prezenta anexă pot fi utilizați în producția ecologică, cu condiția să respecte:

– legislația relevantă a Uniunii și legislațiile naționale privind produsele fertilizante, în special, dacă este cazul, Regulamentul (CE) nr. 2003/2003 [al Parlamentului European și al Consiliului din 13 octombrie 2003 privind îngrășămintele (JO 2003, L 304, p. 1, Ediție specială 13/vol. 43, p. 3)] și Regulamentul (UE) 2019/1009 [al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 de stabilire a normelor privind punerea la dispoziție pe piață a produselor

fertilizante UE și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1069/2009 și (CE) nr. 1107/2009 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2003/2003 (JO 2019, L 170, p. 1)] și

– legislația Uniunii privind subprodusele de origine animală, în special Regulamentul (CE) nr. 1069/2009 [al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unor norme sanitare privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1774/2002 (JO 2009, L 300, p. 1)] și Regulamentul [(UE)] nr. 142/2011 al Comisiei din 25 februarie 2011 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1069/2009 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme sanitare privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman și de punere în aplicare a Directivei 97/78/CE a Consiliului în ceea ce privește anumite probe și produse care sunt scutite de la controalele sanitar-veterinare la frontieră în conformitate cu directiva menționată (JO 2011, L 54, p. 1)], în special anexele V și XI.

În conformitate cu partea I punctul 1.9.6 din anexa II la Regulamentul [2018/848], se pot utiliza preparate pe bază de microorganisme pentru îmbunătățirea stării generale a solului sau pentru îmbunătățirea disponibilității nutrienților în sol sau în culturi.

Ele pot fi utilizate numai în conformitate cu specificațiile și restricțiile de utilizare din respectivele legislații naționale și din legislația Uniunii. În coloana din dreapta a tabelelor sunt specificate condiții mai restrictive pentru utilizarea în producția ecologică.

Denumire Produse compuse sau produse care conțin numai materialele enumerate în continuare	Descriere, condiții și limite specifice
Gunoi de grajd	produs care conține un amestec de excremente animale și materie vegetală (așternut pentru animale și hrană pentru animale) proveniența din ferme industriale este interzisă
Gunoi de grajd uscat și gunoi de păsări deshidratat	proveniența din ferme industriale este interzisă
Compost din excremente de animale, inclusiv gunoi de păsări și compost de gunoi de grajd	proveniența din ferme industriale este interzisă
Excremente lichide de animale	utilizare după fermentarea controlată și/sau diluția corespunzătoare proveniența din ferme industriale este interzisă

[…]”

Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare

17 Din cererea de decizie preliminară reiese că, în luna ianuarie 2020, INAO și-a modificat Ghidul de lectură. Cu această ocazie, el a interpretat interdicția, enunțată în anexa I la Regulamentul nr. 889/2008 și care figurează în prezent în anexa II la Regulamentul de punere în aplicare 2021/1165, a utilizării pe terenurile ecologice a îngrășămintelor și a amelioratorilor de sol de origine animală „provenind din ferme industriale” în sensul că exclud efluenții „care provin de la animale de fermă crescute în sisteme cu grilaje sau cu grătare și care depășesc pragurile definite în anexa I la Directiva [2011/92]”, precum și pe cei „provenind din ferme cu cuști care depășesc” aceleași praguri.

18 În fața Conseil d'État (Consiliul de Stat, Franța), care este instanța de trimitere, asociația AFAÏA a solicitat anularea deciziei din 4 februarie 2020 prin care INAO a respins cererea sa de modificare a ghidului de lectură în măsura în care acesta definește noțiunea de „fermă industrială" pe care o utilizează și obligarea INAO să modifice în consecință acest ghid în termen de o lună de la notificarea deciziei acestei instanțe, precum și să însoțească modificarea în discuție de măsuri de publicitate de natură să pună în evidență faptul că interpretarea acestei noțiuni pe care o conținea acest ghid nu mai este în vigoare.

19 INAO susține că a aplicat, în ghidul de lectură, consecințele schimbării de terminologie efectuate de legiuitorul Uniunii în versiunea franceză a Regulamentelor nr. 834/2007 și nr. 889/2008, abrogate prin Regulamentul 2018/848, în sensul că legiuitorul a înlocuit în acestea noțiunea de „fermă industrială" cu noțiunea de „fermă în lipsa terenurilor", care figura în regulamentul anterior Regulamentelor nr. 834/2007 și nr. 889/2008. Interpretând noțiunea de „fermă industrială" în sensul că se referă la condițiile de adăpostire a animalelor, atât în ceea ce privește libertatea de a se mișca și de a avea acces la spații exterioare, cât și în ceea ce privește densitatea efectivelor, și urmând accepțiunea curentă a acestei noțiuni, respectiv ca făcând trimitere la mecanizarea procedeelor și la caracterul masiv al producției, autoritățile franceze ar fi intenționat să excludă exploatațiile ale căror dimensiune și condiții de creștere nu sunt compatibile cu obiectivele Regulamentului 2018/848, printre care figurează bunăstarea animalelor și încrederea consumatorilor în lanțul de producție al agriculturii ecologice.

20 Instanța de trimitere subliniază că rezultă din dispozițiile relevante ale Regulamentului 2018/848 și ale Regulamentului de punere în aplicare 2021/1165 că pentru producția vegetală ecologică efluenții de la ferme utilizați în scopul fertilizării solului trebuie, în principiu, să provină ei înșiși din producția ecologică, însă, atunci când acest lucru nu permite acoperirea nevoilor nutriționale ale plantelor și numai în măsura în care este necesar, este permisă utilizarea îngrășămintelor și a amelioratorilor de sol autorizați în agricultura ecologică, astfel cum sunt definiți în anexa II la acest regulament de punere în aplicare.

21 Din aceste dispoziții ar rezulta de asemenea că, în ceea ce privește producția ecologică animală, producția în lipsa terenurilor este interzisă, cuștile, boxele și platformele nu sunt utilizate pentru creșterea niciunei specii de animale, iar clădirile care adăpostesc animalele trebuie, în ceea ce privește bovinele, ovinele și porcinele, să dispună de o zonă de dormit sau de odihnă asfaltată, nedotată cu grilaje, și, în cazul păsărilor de curte, trebuie să cuprindă cel puțin o treime din suprafața asfaltată, care nu este constituită din grilaje sau din plase, și pentru găinile ouătoare, o parte suficientă de suprafață destinată colectării dejecțiilor. Aceste elemente nu sunt suficiente însă pentru a stabili dacă noțiunea de „fermă industrială", care figurează în anexa II la Regulamentul de punere în aplicare 2021/1165, trebuie să fie asimilată noțiunii de „fermă în lipsa terenurilor" și dacă, în caz contrar, aceasta include în mod necesar, pe lângă un anumit număr de animale, utilizarea unor sisteme compuse integral din grilaje, plase sau cuști.

22 Instanța de trimitere arată că noțiunea de „fermă industrială", utilizată în versiunea în limba franceză a Regulamentului de punere în aplicare 2021/1165, nu este definită nici de acesta, nici de Regulamentul 2018/848, nici de regulamentele anterioare care utilizau această noțiune. Deși noțiunea menționată se regăsește în majoritatea versiunilor lingvistice ale acestui regulament de punere în aplicare, câteva versiuni conțin noțiunea de „fermă în lipsa terenurilor", noțiune care nu este nici ea definită în acest regulament și în regulamentul de punere în aplicare menționat.

23 Această instanță precizează în plus că din nota grupului de experți reunit de Comisie în luna mai 2021 pentru a identifica domeniul de aplicare al noțiunii de „fermă industrială” reiese că, în lipsa posibilității de a-i da o definiție precisă, punerea în aplicare a acestei noțiuni ar trebui să se facă pe baza unei serii de indicii.

24 Instanța de trimitere arată de asemenea că divergența menționată mai sus între versiunile lingvistice ale Regulamentului de punere în aplicare 2021/1165 exista deja între versiunile lingvistice ale Regulamentului de punere în aplicare nr. 889/2008 și că noțiunea de „fermă industrială” face obiectul unei interpretări diferite în funcție de statele membre.

25 În acest context, Conseil d'État (Consiliul de Stat) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Anexa II la Regulamentul [de punere în aplicare 2021/1165] adoptat pentru aplicarea Regulamentului [2018/848] trebuie interpretată în sensul că noțiunea de fermă industrială este echivalentă cu cea de fermă în lipsa terenurilor?

2) În cazul în care noțiunea de fermă industrială este distinctă de noțiunea de fermă în lipsa terenurilor, care sunt criteriile care trebuie avute în vedere pentru a determina dacă o fermă trebuie calificată drept industrială în sensul anexei II la Regulamentul [de punere în aplicare 2021/1165]?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

26 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă al treilea paragraf din anexa II la Regulamentul de punere în aplicare 2021/1165 trebuie interpretat în sensul că, în ceea ce privește preparatele pe bază de microorganisme pentru îmbunătățirea stării generale a solului sau pentru îmbunătățirea disponibilității nutrienților în sol sau în culturi, expresia „proveniența din ferme industriale este interzisă”, utilizată în tabelul care figurează în această anexă, echivalează cu o interdicție numai a preparatelor care provin din ferme „în lipsa terenurilor”.

27 Cu titlu introductiv, trebuie subliniat că acest regulament de punere în aplicare a fost adoptat în temeiul Regulamentului 2018/848, al cărui articol 12 prevede că operatorii care produc plante sau produse vegetale respectă în special normele detaliate prevăzute în partea I din anexa II la acest regulament.

28 Punctul 1.9.1 din această parte I prevede, pentru gestionarea și fertilizarea solului, că în producția vegetală ecologică se folosesc practici de prelucrare a solului și de cultivare care mențin sau sporesc materia organică a solului, ameliorează stabilitatea și biodiversitatea solului și previn tasarea și eroziunea solului. În conformitate cu punctul 1.9.2 litera (c) din partea I menționată, fertilitatea și activitatea biologică a solului sunt menținute și sporite în principiu prin aplicarea de îngrășăminte de origine animală sau de materii organice, ambele de preferință compostate, provenite din producția ecologică.

29 În aceste condiții, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 1.9.3 din aceeași parte I, în cazul în care nevoile nutritive ale plantelor nu pot fi satisfăcute prin măsurile prevăzute la aceste puncte 1.9.1 și 1.9.2, se pot folosi numai îngrășămintele și amelioratorii de sol care au fost autorizați în temeiul articolului 24 din Regulamentul 2018/848 pentru utilizare în producția ecologică și numai în măsura în care este necesar.

30 În temeiul articolului 24 alineatul (1) litera (b) din acest regulament, Comisia poate autoriza anumite produse și substanțe pentru a fi utilizate în producția ecologică, incluzând ulterior aceste produse și substanțe autorizate pe liste supuse restricțiilor, ca îngrășăminte, ameliorator de sol și nutrienți.

31 Aceste îngrășăminte, amelioratori de sol și nutrienți fac obiectul anexei II la Regulamentul de punere în aplicare 2021/1165, care prevede la al doilea paragraf că, în conformitate cu punctul 1.9.6 din partea I din anexa II la Regulamentul 2018/848, se pot utiliza preparate pe bază de microorganisme pentru îmbunătățirea stării generale a solului sau pentru îmbunătățirea disponibilității nutrienților în sol sau în culturi.

32 În temeiul celui de al treilea paragraf al acestei anexe, preparatele respective pot fi utilizate doar în conformitate cu specificațiile și restricțiile de utilizare prevăzute de respectivele legislații naționale și de legislația Uniunii. În coloana din dreapta a tabelelor care figurează la acest paragraf sunt specificate condiții mai restrictive pentru utilizarea în producția ecologică.

33 Acest tabel precizează că în agricultura ecologică „proveniența din ferme industriale [intensive]” este interzisă pentru produse precum gunoiul de grajd, gunoiul de grajd uscat și gunoiul de păsări deshidratat, compostul din excremente de animale, inclusiv gunoiul de păsări și compostul de gunoi de grajd, precum și excrementele lichide de animale.

34 Astfel, din coroborarea dispoziției menționate mai sus ale Regulamentului 2018/848 și ale Regulamentului de punere în aplicare 2021/1165 rezultă că operatorii care produc plante sau produse vegetale în producție ecologică pot, prin derogare și numai în măsura în care este necesar, să utilizeze anumite produse și substanțe obținute din producția neecologică autorizate de Comisie, printre care cele menționate la punctul anterior din prezenta hotărâre, cu condiția ca acestea din urmă să nu provină din „ferme industriale”.

35 Întrebările instanței de trimitere se explică în special prin faptul că atât expresia „fermă industrială”, cât și expresia „fermă în lipsa terenurilor” sunt prezente în diferitele versiuni lingvistice ale Regulamentului 2018/848 și ale Regulamentului de punere în aplicare 2021/1165 și că ele au fost utilizate în mod alternativ sau succesiv în regulamentele anterioare acestora.

36 Este necesar să se arate că, în versiunea în limba franceză a Regulamentului de punere în aplicare 2021/1165, anexa II la acesta utilizează una și aceeași expresie, și anume „proveniența din ferme industriale este interzisă”. Cea mai mare parte a celorlalte versiuni lingvistice ale acestei anexe, precum versiunile germană, estonă, greacă, engleză, italiană sau română, utilizează de asemenea una și aceeași expresie (respectiv „*Erzeugnis darf nicht aus industrieller Tierhaltung stammen*”, „*tööstuslikust tootmisest pärit toote kasutamine on keelatud*”, „*η προέλευση από εντατικοποιημένη εκτροφή απαγορεύεται*”, „*factory farming origin forbidden*”, „*proibiti se proveniente da allevamenti industriali*” și „*proveniența din ferma industrială este interzisă*”), al cărei sens corespunde celui al expresiei utilizate în versiunea în limba franceză, sau expresiile apropiate de «fermă intensivă» sau

de «fermă la scară largă», în versiunile în limbile bulgară, spaniolă sau cehă („*забранен е производът от интензивни животновъдни стопанства*“, „*Prohibida la procedencia de ganaderías intensivas*» și, respectiv, „*Nesmí pocházet z velkochovu*”).

37 Trei versiuni lingvistice ale acestei anexe, și anume versiunile daneză, neerlandeză și portugheză, utilizează însă noțiunile distincte de „fermă fără teren” sau „în lipsa terenurilor” („*ikke fra jordløst husdyrbrug*”, „*Het product mag niet afkomstig zijn van niet-grondgebonden veehouderij*” și, respectiv, „*Proibidos os produtos provenientes das explorações pecuárias* «*sem terra*»”).

38 În această privință, trebuie amintit că, întrucât tuturor versiunilor lingvistice ale unui act al Uniunii trebuie în principiu să li se recunoască aceeași valoare, este necesar ca, în caz de divergențe între aceste versiuni, să se interpreteze dispoziția în cauză în funcție de economia generală și de finalitatea reglementării din care face parte [Hotărârea din 15 iunie 2023, Saint-Louis Sucre (Recunoaștere a unei organizații de producători), C-183/22, EU:C:2023:486, punctul 28 și jurisprudența citată].

39 În plus, potrivit jurisprudenței constante a Curții, rezultă atât din cerința aplicării uniforme a dreptului Uniunii, cât și din cea a principiului egalității că termenii unei dispoziții de drept al Uniunii care nu conține nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare trebuie, în mod normal, să primească în întreaga Uniune o interpretare autonomă și uniformă, care trebuie stabilită ținând seama de contextul prevederii și de obiectivul urmărit de reglementarea în cauză (Hotărârea din 18 ianuarie 1984, Ekro, 327/82, EU:C:1984:11, punctul 11, și Hotărârea din 30 martie 2023, Hauptpersonalrat der Lehrerinnen und Lehrer, C-34/21, EU:C:2023:270, punctul 40).

40 Astfel, o abordare semnificativ diferită ar putea crea diferențe între statele membre ce pot afecta funcționarea pieței interne (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 noiembrie 2021, Visma Enterprise, C-306/20, EU:C:2021:935, punctul 38).

41 În speță, reiese tocmai din dosarul de care dispune Curtea că, ținând seama de versiunile anterioare, de asemenea divergente, ale dispozițiilor aplicabile anterior dispozițiilor relevante ale Regulamentului de punere în aplicare 2021/1165, unele state membre asimilează noțiunea de „fermă industrială” cu cea de „fermă în lipsa terenurilor”, în timp ce alte state membre fac distincție între cele două noțiuni și definesc noțiunea de „fermă industrială” prin referire la cerințe tehnice și la praguri în materie de numărul animalelor, care sunt variabile, sau chiar și la cerințe în materie de hrănire. Or, asemenea divergențe pot crea denaturări ale concurenței și pot aduce atingere realizării obiectivelor politicii Uniunii în materie de producție ecologică, precum și în materie de mediu.

42 Conform jurisprudenței amintite la punctul 38 din prezenta hotărâre, trebuie să se analizeze dacă noțiunile de „fermă industrială” și de „fermă în lipsa terenurilor” primesc, având în vedere sensul lor obișnuit în limbajul curent, aceeași semnificație.

43 În această privință, trebuie să se arate că nici Regulamentul de punere în aplicare 2021/1165, nici alt text care intră sub incidența dreptului Uniunii nu definesc termenii „fermă industrială” sau „fermă în lipsa terenurilor”.

44 Potrivit sensului său obișnuit, termenul „industrial” sau „intensiv” face referire la o formă de fermă la scară largă, care urmărește optimizarea randamentului acestei activități, în special prin creșterea densității animalelor pe fiecare exploatație sau prin îndepărtarea mai mult sau mai

puțin de mediul înconjurător, prin izolarea acestor animale. În general, efectivul de animale este plasat în acestea, supus unor condiții create și controlate în mod artificial și crescut cu ajutorul unor metode care vizează maximizarea producției în cel mai scurt timp posibil.

45 Astfel cum a arătat în plus domnul avocat general la punctul 38 din concluzii, ferma industrială necesită în general investiții importante, recurgerea la alimente îmbogățite și la utilizarea preventivă a antibioticelor. Aceasta se caracterizează printr-o productivitate ridicată și poate duce la o poluare semnificativă a mediului. În plus, protecția specifică a bunăstării animalelor nu se numără în general printre prioritățile sale.

46 În ceea ce privește noțiunea de „fermă în lipsa terenurilor”, este necesar să se constate că punctul 1.1 din partea II a anexei II la Regulamentul 2018/848 precizează că „producția animalieră în lipsa terenurilor” este interzisă în cazul în care fermierul care intenționează să producă animale ecologice nu gestionează terenuri agricole și nu a încheiat un acord scris de cooperare cu un fermier în ceea ce privește utilizarea unor unități de producție ecologică pentru animalele respective. În plus, articolul 16 din Regulamentul nr. 889/2008 precizează că este interzisă producția animalieră fără teren, în cazul în care crescătorul nu gestionează terenul agricol și/sau nu a stabilit în scris un acord de cooperare cu un alt operator, conform articolului 3 alineatul (3) din acest regulament.

47 Potrivit accepțiunii sale obișnuite, o fermă „în lipsa terenurilor” corespunde unei metode de creștere „industrială” sau „intensivă” în care aprovizionarea cu hrană a animalelor nu provine, în esență sau în totalitate, din exploatația agricolă în care se află ferma.

48 Prin urmare, deși noțiunile de „fermă industrială” și de „fermă în lipsa terenurilor” fac trimitere, ambele, la mecanizarea procedeelor de producție, precum și la caracterul masiv al acesteia, trebuie să se constate că, spre deosebire de ceea ce susține asociația AFAÏA, acestea nu au aceeași semnificație. Astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 44-47 din prezenta hotărâre, noțiunea de „fermă industrială” este mult mai largă decât cea de „fermă în lipsa terenurilor” și, prin urmare, aceste noțiuni trebuie considerate ca fiind diferite.

49 Trebuie să se analizeze totodată și economia generală a anexei II la Regulamentul de punere în aplicare 2021/1165 și finalitatea reglementării din care face parte.

50 În ceea ce privește economia generală a acestei anexe, astfel cum s-a arătat la punctele 27-34 din prezenta hotărâre, din coroborarea articolului 12 alineatul (1) cu articolul 24 alineatul (1), precum și cu punctul 1.9 din partea I din anexa II la Regulamentul 2018/848 rezultă că operatorii care produc plante sau produse vegetale în producție ecologică pot, prin derogare de la normele prevăzute de această anexă, să utilizeze anumite produse și substanțe obținute din producția neecologică care au fost autorizate de Comisie, și aceasta numai în măsura în care este necesar.

51 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, dispozițiile derogatorii trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte [a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 februarie 2023, Confédération paysanne și alții (Mutageneză aleatorie *in vitro*), C-688/21, EU:C:2023:75, punctul 49 și jurisprudența citată].

52 Această situație se regăsește în ceea ce privește derogarea prevăzută în anexa II la Regulamentul de punere în aplicare 2021/1165, ceea ce implică faptul că limitele pe care le stabilește această anexă în privința acestei autorizații, și anume în special interdicția de a utiliza preparate „provenind din ferme industriale”, trebuie, dimpotrivă, să fie interpretate în sens larg.

53 Or, interpretarea, susținută de asociația AFAÏA, potrivit căreia noțiunea de „fermă industrială” corespunde numai noțiunii de „fermă în lipsa terenurilor” conduce la autorizarea efluenților care provin de la toate „fermele industriale”, altele decât cele „în lipsa terenurilor”, în scopul aplicării lor în agricultura ecologică. Această interpretare echivalează, așadar, cu o interpretare largă a domeniului de aplicare al derogării menționate și este, așadar, contrară principiului amintit la punctul 51 din prezenta hotărâre.

54 Asociația AFAÏA mai arată că producția animalieră ecologică este legată intrinsec de utilizarea solurilor, fapt din care ar trebui să se deducă, *a contrario*, că interdicția în discuție în litigiul principal vizează numai produsele provenind de la ferme „în lipsa terenurilor”.

55 Desigur, în conformitate cu abordarea globală ce caracterizează agricultura ecologică, astfel cum este amintită în special în considerentul (40) al Regulamentului 2018/848 și astfel cum reiese din cerințele prevăzute la articolul 5 literele (a) și (d) din acest regulament, producția animalieră trebuie să fie adaptată tipului de teren. Totuși, aceasta implică numai faptul că metoda de creștere „în lipsa terenurilor” nu este compatibilă cu principiile agriculturii ecologice și, prin urmare, este pur și simplu interzisă în acest cadru.

56 În plus, din articolul 6 litera (l) din regulamentul menționat reiese că agricultura ecologică se bazează de asemenea pe aplicarea unor practici de creștere a animalelor care stimulează sistemul imunitar și întăresc apărarea naturală împotriva bolilor, inclusiv exerciții periodice și accesul la zone în aer liber și pășuni. Pe de altă parte, același regulament interzice organismele modificate genetic în hrana pentru animale și restricționează în mod semnificativ utilizarea produselor de protecție a plantelor.

57 Prin urmare, nu se poate afirma că agricultura ecologică se caracterizează numai printr-un anumit mod de gestionare a terenurilor și, prin urmare, că motivul interdicției în discuție în litigiul principal este legat exclusiv de utilizarea terenurilor.

58 Acest mod de agricultură este, în sens mai larg, legat de metodele etice de producție, astfel cum se arată în esență în considerentul (2) al Regulamentului 2018/848, și în special de condițiile de adăpostire a animalelor, atât în ceea ce privește libertatea de a se mișca și de a avea acces în spații exterioare, cât și în ceea ce privește densitatea efectivelor.

59 Astfel, subliniind de mai multe ori angajamentul său de a asigura un nivel înalt de bunăstare a animalelor în cadrul agriculturii ecologice, legiuitorul Uniunii a intenționat să pună în evidență că această metodă de producție agricolă se caracterizează prin respectarea unor standarde mai ridicate în materie de bunăstare animală în toate locurile și în toate etapele acestei producții în care se poate ameliora și mai mult această bunăstare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 februarie 2019, Œuvre d’assistance aux bêtes d’abattoirs C-497/17, EU:C:2019:137, punctul 38).

60 Având în vedere aceste cerințe, nu se poate admite ca efluenții proveniți din fermele „industriale” sau „intensive” să fie autorizați ca efluenți din agricultura ecologică.

61 Această interpretare este confirmată de obiectivele Regulamentului 2018/848.

62 Astfel, trebuie să se sublinieze că producția ecologică este, după cum reiese din considerentul (1) al Regulamentului 2018/848, un sistem global de gestionare agricolă și de producție alimentară care combină cele mai bune practici de mediu și de acțiune climatică, un nivel înalt al

biodiversității, conservarea resurselor naturale și aplicarea unor standarde înalte privind bunăstarea animalelor și a unor standarde de producție ridicate care îndeplinesc cerințele tot mai multor consumatori, care doresc produse obținute cu ajutorul unor substanțe și procese naturale.

63 După cum prevede articolul 4 din Regulamentul 2018/848, această modalitate de producție vizează, în sens larg, protecția mediului și a climei, un nivel înalt de biodiversitate, precum și menținerea fertilității pe termen lung a solurilor. Acesta tinde să contribuie în mod semnificativ la un mediu netoxic, precum și la standarde înalte de bunăstare a animalelor și în special să răspundă nevoilor comportamentale specifice fiecărei specii de animale. De asemenea, acesta urmărește încurajarea circuitelor scurte de distribuție și a producției locale în diferitele regiuni ale Uniunii, precum și încurajarea conservării raselor de animale rare și/sau a populațiilor locale în pericol de dispariție.

64 În plus, este important să se garanteze încrederea consumatorilor că produsele care poartă sigla ecologică a Uniunii au fost obținute în mod efectiv cu respectarea celor mai înalte standarde, în special în materie de bunăstare a animalelor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 februarie 2019, Œuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs, C-497/17, EU:C:2019:137, punctul 51).

65 După cum a arătat în esență domnul avocat general la punctele 52 și 54 din concluzii, este necesar să se considere că așteptările legitime ale consumatorilor sunt garantate dacă efluenții utilizați în agricultura ecologică provin din surse biologice sau, atunci când acestea nu sunt suficiente și numai în acest caz, dacă sunt utilizați efluenți nebiologici, dar aceștia din urmă nu provin din ferme industriale.

66 Astfel, o derogare care permite în mod larg utilizarea unor produse care provin din ferme industriale sau intensive ar contraveni în mod vădit acestor obiective și ar contraveni cerințelor de coerență, precum și principiilor etice și de mediu care constituie înseși fundamentele agriculturii ecologice.

67 Este necesar să se adauge că această interpretare este de asemenea conformă cu obiectivul urmărit de punctul 1.9.3 din partea I din anexa II la Regulamentul 2018/848, care urmărește să furnizeze agricultorilor biologici o alternativă la efluenții zootehnici ecologici în cazul în care aceștia nu sunt disponibili, numai în măsura în care este necesar și limitând în același timp prezența în efluenții respectivi a reziduurilor nedorite.

68 Prin urmare, este necesar să se considere că noțiunea de „fermă industrială" care figurează în anexa II la Regulamentul de punere în aplicare 2021/1165 nu corespunde celei de „fermă în lipsa terenurilor" și că interdicția pe care o prevede această anexă privește ansamblul fermelor „industriale", iar nu numai fermele „în lipsa terenurilor".

69 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că al treilea paragraf din anexa II la Regulamentul de punere în aplicare 2021/1165 trebuie interpretat în sensul că, în ceea ce privește preparatele pe bază de microorganisme pentru îmbunătățirea stării generale a solului sau pentru îmbunătățirea disponibilității nutrienților în sol sau în culturi, expresia „proveniența din ferme industriale este interzisă", utilizată în tabelul care figurează în această anexă, nu echivalează cu o interdicție numai a preparatelor care provin din fermele „în lipsa terenurilor", precizându-se că, în conformitate cu această dispoziție, îngrășămintele,

amelioratorii de sol și nutrienții a căror utilizare în agricultura ecologică este interzisă de această anexă sunt cei proveniți din fermele industriale, iar nu numai cei care provin din fermele în lipsa terenurilor.

Cu privire la a doua întrebare

70 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța națională solicită în esență să se stabilească dacă al treilea paragraf din anexa II la Regulamentul de punere în aplicare 2021/1165 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale în temeiul căreia interdicția utilizării pe terenuri ecologice a îngrășămintelor și a amelioratorilor de sol de origine animală „provenind din ferme industriale” vizează efluenții care provin de la animale de fermă crescute în sisteme cu grilaje sau cu grătare și care depășesc pragurile definite în anexa I la Directiva [EEM], precum și pe cei provenind din ferme cu cuști care depășesc aceleași praguri.

71 De la bun început, trebuie arătat că, deși noțiunea de „fermă industrială”, în scopul definirii domeniului de aplicare al acestei interdicții, trebuie, conform jurisprudenței menționate la punctul 39 din prezenta hotărâre, să facă obiectul unei interpretări autonome și uniforme, nu este mai puțin adevărat că, în stadiul actual al dreptului Uniunii, criteriile care trebuie luate în considerare pentru a stabili dacă o fermă trebuie calificată drept „industrială” în sensul anexei II la Regulamentul de punere în aplicare 2021/1165 nu fac obiectul unor măsuri generale de armonizare.

72 În aceste condiții, din răspunsul la prima întrebare rezultă că este necesar să se rețină o interpretare a noțiunii de „fermă industrială” care conduce la excluderea, ca alternativă la efluenții zootehnici ecologici, a efluenților proveniți din ferme la scară largă care utilizează metode de producție intensive.

73 Pentru a determina existența unei astfel de ferme, analiza criteriilor pertinente trebuie să facă obiectul unei aprecieri de ansamblu, precizându-se că, în general, o serie de indicii vor putea revela existența acesteia.

74 În această privință și astfel cum a arătat domnul avocat general la punctele 64, 66 și 80 din concluzii, pot fi luate în considerare criterii precum sistemul de creștere a animalelor, mobilitatea acestora, densitatea lor, precum și disponibilitatea terenurilor în cadrul fermei, productivitatea și impactul asupra mediului ale acesteia.

75 Același lucru este valabil în ceea ce privește tipul de hrană pentru animale, sistemele de profilaxie, precum și utilizarea generalizată fie a substanțelor destinate să stimuleze creșterea sau producția, fie a hormonilor sau a unor substanțe similare, în vederea printre altele a controlării reproducerii. Utilizarea preventivă a antibioticelor și utilizarea hranei pentru animale care conține organisme modificate genetic, interzise prin Regulamentul 2018/848, pot constitui de asemenea criterii în vederea calificării unei ferme ca fiind „industrială”.

76 În această privință, trebuie să se constate că utilizarea cuștilor, a boxelor și a platformelor pentru creșterea animalelor este o caracteristică proprie fermelor industriale, la fel și utilizarea unor sisteme care împiedică animalele să se miște la 360 de grade sau a sistemelor de creștere a animalelor în lipsa terenurilor.

77 În ceea ce privește în special efectul asupra mediului al fermelor de animale, trebuie arătat că articolul 4 din Directiva EEM supune unei evaluări a efectelor lor asupra mediului proiectele menționate în anexa I la această directivă, printre care figurează anumite „[i]nstalații de creștere intensivă a păsărilor de curte și a porcinelor”.

78 În această privință, asemenea domnului avocat general la punctul 69 din concluzii, este necesar să se considere că criteriile minime prevăzute de aceste dispoziții ale Directivei EEM, care vizează, desigur, procedurile de evaluare ecologică, pot servi drept piste pentru determinarea caracterului industrial al unei anumite ferme.

79 În aceste condiții, în măsura în care aceste criterii se referă la considerații cantitative, ele nu pot fi suficiente pentru a califica o exploatație drept „fermă industrială”, astfel încât trebuie, în acest scop, să se ia în considerare și criterii calitative, precum cele menționate la punctele 74-76 din prezenta hotărâre.

80 Având în vedere ansamblul acestor considerații, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că al treilea paragraf din anexa II la Regulamentul de punere în aplicare 2021/1165 trebuie interpretată în sensul că nu se opune unei reglementări naționale în temeiul căreia interdicția utilizării pe terenuri ecologice a îngrășămintelor și a amelioratorilor de sol de origine animală „provenind din ferme industriale” vizează de asemenea efluenții care provin de la animale de fermă crescute în sisteme cu grilaje sau cu grătare și care depășesc pragurile definite în anexa I la Directiva EEM, precum și pe cei provenind din ferme cu cuști care depășesc aceleași praguri. Totuși, în vederea acestei calificări, trebuie să se aibă în vedere un ansamblu de indicii care se referă cel puțin la menținerea bunăstării animalelor, la respectarea biodiversității, precum și la protecția mediului și a climei.

Cu privire la cheltuielile de judecată

81 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

1) Al treilea paragraf din anexa II la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1165 al Comisiei din 15 iulie 2021 de autorizare a utilizării anumitor produse și substanțe în producția ecologică și de stabilire a listei produselor și substanțelor în cauză, adoptat în vederea aplicării Regulamentului (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, precum și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului,

trebuie interpretat în sensul că,

în ceea ce privește preparatele pe bază de microorganisme pentru îmbunătățirea stării generale a solului sau pentru îmbunătățirea disponibilității nutrienților în sol sau în culturi, expresia „proveniența din ferme industriale este interzisă”, utilizată în tabelul care figurează în această anexă, nu echivalează cu o interdicție numai a preparatelor care provin din fermele „în lipsa terenurilor”, precizându-se că, în conformitate cu

această dispoziție, îngrășămintele, amelioratorii de sol și nutrienții a căror utilizare în agricultura ecologică este interzisă de această anexă sunt cei proveniți din fermele industriale, iar nu numai cei care provin din fermele în lipsa terenurilor.

2) Al treilea paragraf din anexa II la Regulamentul de punere în aplicare 2021/1165

trebuie interpretat în sensul că

nu se opune unei reglementări naționale în temeiul căreia interdicția utilizării pe terenurile ecologice a îngrășămintelor și a amelioratorilor de sol de origine animală „provenind din ferme industriale” vizează de asemenea efluenții care provin de la animale de fermă crescute în sisteme cu grilaje sau cu grătare și care depășesc pragurile definite în anexa I la Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2014/52/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014, precum și pe cei provenind din ferme cu cuști care depășesc aceleași praguri. Totuși, în vederea acestei calificări, trebuie să se aibă în vedere un ansamblu de indicii care se referă cel puțin la menținerea bunăstării animalelor, la respectarea biodiversității, precum și la protecția mediului și a climei.

Semnături